

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН
ЗА ПОВИШАВАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ОТБРАНА
НА 2% ОТ БРУТНИЯ ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ДО 2024 г.

София, 2017

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Коренно променената среда на сигурност поставя нови и по-високи изисквания към отбранителните способности на българските въоръжени сили. В контекста на усложнената стратегическа среда, справедливото разпределение на тежестите и отговорностите в Алианса е в основата на съюзното единство и солидарност. В тази връзка на срещата на върха на НАТО в Уелс (2014 г.) всички съюзници поеха ангажимент за нарастване на разходите за отбрана на 2% от brutния си вътрешен продукт (БВП), като 20% от тях са за ново въоръжение и техника и свързаните с това научни изследвания. Това е необходимо за засилване на отбранителния и възпиращ потенциал на Алианса, включително и за Засиленото предно присъствие на НАТО на Изток и Адаптираното предно присъствие на Алианса на Югоизток. Нарастването на разходите за отбрана гарантира и по-ефективното изпълнение на ангажиментите по пакета Цели за способности на НАТО и по участие в мисии и операции.

На специалната среща на върха на НАТО в Брюксел на 25 май 2017 г. Р България заедно с останалите държави-членки се ангажираха да изработят свои национални планове за повишаване на разходите за отбрана на 2% от БВП. Стартирайки от 2017 г., съюзниците ще отчетат разходите си за отбрана, степента на реализацията на приетите Цели за способности на НАТО и участието си в текущите операции и мисии.

Р България участва също в Общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) на ЕС, като на 13.11.2017 г. се присъедини към инициативата за Постоянното структурирано сътрудничество (ПСС) в отбраната. Също както в НАТО, държавите-участнички в това сътрудничество ще увеличат разходите за отбрана като процент от БВП, като 20% от тях ще бъдат за ново въоръжение и техника. 2% от общите разходи за отбрана ще бъдат отделени за научно изследователска и развойна дейност. Постигането на тези цели от Р България е заложено в документа за изпълнението на общите обвързващи ангажименти по ПСС. Предвижда се оценка на изпълнението да се прави ежегодно.

Настоящият документ има за цел да консолидира усилията на Р България за развитие на модерни отбранителни способности в отговор на нарасналите предизвикателства пред сигурността и за увеличаване на възможностите за обединяване на подходите при изграждането на способности със съюзниците в НАТО и партньорите в ЕС.

Документът обяснява мотивите, посочва способите за реализиране на нарастването на разходите за отбрана на 2% от БВП до 2024 г. и дава основните направления за инвестиране на увеличените средства.

Повишаването на разходите за отбрана е продиктувано и от необходимостта за модернизация, превъоръжаване и попълване на вакантните длъжности в българските въоръжени сили, както и от допълнително поставените им задачи за борба с тероризма и охрана на държавната граница.

Документът съдържа въвеждаща част, финансов план за поетапно увеличение на разходите за отбрана на 2% от БВП, механизъм за прилагане и контрол. Към него има две приложения, съответно по изпълнението на ангажиментите по линия на Р България към НАТО и по линия на ПСС на ЕС.

2. ПОЕТАПНО УВЕЛИЧЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ОТБРАНА НА 2% ОТ БВП В ПЕРИОДА 2018-2024 г.

Разходите за отбрана за периода 2018-2020 г. са определени с Решение на Министерски съвет № 654/30.10.2017 г. за одобряване проекта на Закон за държавния бюджет на Р България за 2018 г. и одобряване на Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2018-2020 г.¹

Изпълнението на ангажимента от Уелс за постепенно увеличаване на разходите за отбрана на 2% от БВП е планирано в Програмата за развитие на отбранителните способности на въоръжените сили на Р България до 2020 г. (Програма 2020) и в Програмата за управление на правителството за периода 2017-2021 г.

В процеса на реализиране на инвестиционните проекти ще се използват по-активно възможностите на агенциите на НАТО в областта на възлагане на обществени поръчки за придобиване на способности, включително и съвместно със съюзници. Освен това ще се използва и потенциалът на Постоянното структурирано сътрудничество на ЕС в отбраната, Европейския фонд за отбрана и Европейската агенция за отбрана за реализация на съвместни проекти за придобиване на способности заедно с други страни-членки на ЕС. В тези процеси ще се търси и активното участие на българската отбранителна индустрия и научно-изследователските институции.

Прогнозното разпределение на тези разходи за периода 2018-2024 г. е показано в Таблица №1:

¹ Данните за прогнозните разходни тавани на МО за периода 2018-2020 не съответстват на данните, изпратени през юни 2017 г. с документа Преглед на отбранителните способности на НАТО (DPCS) за периода 2015-2024 г., който е изготвен на базата на отчетни данни за 2015-2016 г., Закона за държавния бюджет за 2017 г. и Меморандума на програмните решения за периода 2018-2023 г. Актуализация на отговорите по DPCS може да се извърши през март 2018 г. след като бъдат налични отчетните данни за 2017 г. и бъдат публикувани Законът за държавния бюджет за 2018 г. и ПМС за неговото изпълнение.

ПРОГНОЗНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ОТБРАНА ПО ГОДИНИ ЗА ПЕРИОДА 2018 - 2024 г. (ХИЛ. ЛВ.)

НАПРАВЛЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ	ГОДИНА						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
За личен състав	911 730	1 009 406	1 052 082	1 107 082	1 227 082	1 387 082	1 705 082
По прогноза	911 730	919 406	927 082	927 082	927 082	927 082	927 082
Допълнително необходими – над разходния таван		90 000	125 000	180 000	300 000	460 000	778 000
Увеличение спрямо предходната година		97 676	42 676	55 000	120 000	160 000	318 000
За издръжка	226 225	235 225	273 225	263 225	340 225	520 225	568 225
По прогноза	226 225	226 225	220 225	220 225	220 225	220 225	220 225
Допълнително необходими – над разходния таван		9 000	53 000	43 000	120 000	300 000	348 000
Увеличение спрямо предходната година		9 000	38 000	-10 000	77 000	180 000	48 000
Капиталови разходи (бюджет МО и ЦБ) в т.ч.:	472 364	501 364	567 364	652 364	630 364	599 364	568 364
Капиталови разходи по бюджета на МО	55 364	90 364	170 364	105 364	200 364	269 364	368 364
По прогноза	55 364	55 364	55 364	55 364	55 364	55 364	55 364
Допълнително необходими – над разходния таван		35 000	115 000	50 000	145 000	214 000	313 000
Увеличение спрямо предходната година		35 000	80 000	-65 000	95 000	69 000	99 000
Основни проекти за модернизация, осигурявани от ЦБ (предвидени по прогноза и допълнително необходими средства)	417 000	411 000	397 000	547 000	430 000	330 000	200 000
Придобиване на нов тип боен самолет	100 000	100 000	100 000	260 000	240 000	200 000	100 000
Осигуряване на летателната годност на МиГ-29	26 000	26 000	26 000				
Придобиване на многофункционален модулен патрулен кораб	171 000	171 000	171 000	187 000	90 000	30 000	
Придобиване и поддръжка на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Цесия за ВМА	20 000	14 000					
Всичко по прогноза за бюджет МО и средства от ЦБ	1 610 319	1 611 995	1 599 671	1 749 671	1 632 671	1 532 671	1 402 671
Бюджет на МО	1 193 319	1 200 995	1 202 671	1 202 671	1 202 671	1 202 671	1 202 671
Планирани средства в ЦБ	417 000	411 000	397 000	547 000	430 000	330 000	200 000
Допълнително необходими средства над тези по прогноза	0	134 000	293 000	273 000	565 000	974 000	1 439 000
Бюджет с включени средства по прогноза, допълнително необходими средства и средства от ЦБ	1 610 319	1 745 995	1 892 671	2 022 671	2 197 671	2 506 671	2 841 671
Предоставен трансфер за държавните висши военни училища	25 801	25 801	25 801	25 801	25 801	25 801	25 801
ВСИЧКО РАЗХОДИ ЗА ОТБРАНА	1 636 120	1 771 796	1 918 472	2 048 472	2 223 472	2 532 472	2 867 472
Брутен вътрешен продукт (БВП)	105 609 000	112 134 000	119 194 000	124 900 000	130 800 000	136 900 000	143 400 000
РАЗХОДИ ЗА ОТБРАНА КАТО % ОТ БВП	1,55	1,58	1,61	1,64	1,70	1,85	2,00

За периода 2021-2024 г. динамиката на БВП се очаква да се запази, като се предвижда нарастване на БВП от 3,9% на година.

До 2024 г. в Централния бюджет са предвидени средства за реализация на трите основни проекта за модернизация на Въръжените сили: „Придобиване на многофункционален модулен патрулен кораб за Военноморските сили“, „Придобиване на нов тип боен самолет“ и „Придобиване и поддръжка на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирани бригада“.

При изпълнението на Програмата 2020 и на основаващия се на нея План за развитие на въръжените сили на Р България 2020 г. (План 2020) стремежът е през 2024 г. да се постигне съотношение 60:20:20 между разходите за личен състав, текуща издръжка и капиталовите разходи, както е показано в Таблица №2:

Таблица №2

СЪОТНОШЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ЛИЧЕН СЪСТАВ, ТЕКУЩА ИЗДРЪЖКА И КАПИТАЛОВИ РАЗХОДИ СПРЯМО РАЗХОДИТЕ ЗА ОТБРАНА ПО ГОДИНИ ЗА ПЕРИОДА 2018 - 2024 г. (в %)							
НАПРАВЛЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ	ГОДИНА						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
За личен състав	57	58	56	55	56	55	60
За текуща издръжка	14	13	14	13	15	21	20
Капиталови разходи	29	29	30	32	29	24	20

Поради спешната необходимост от модернизация на способностите на българските въръжени сили, фокусът на усилията е насочен към реализация на мащабните приоритетни инвестиционни проекти съгласно Програма 2020.

За осигуряване на едновременното изпълнение на трите приоритетни инвестиционни проекта за модернизация, Министерството на отбраната разработи и предложи за приемане от Министерски съвет и Народното събрание промяна на финансовите и времеви рамки на проектите за инвестиционни разходи „Придобиване на многофункционален модулен патрулен кораб за Военноморските сили“ и „Придобиване на нов тип боен самолет“, а именно разсрочване на средствата по проекта „Придобиване на нов тип боен самолет“ за периода до 2024 г. С освободените финансови ресурси е предложено да стартира проектът за модернизация на Сухопътни войски „Придобиване и поддръжка на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирани бригада“.

За преодоляване на ниските нива на окомплектованост на структурите с личен състав, Планът предвижда увеличение на бюджета за отбрана в размер на 97 676 хил. лв. за 2019 г. Ежегодно до 2024 г. включително ще се осигуряват допълнителни средства за персонал. Това цели повишаване на социалния статут на военнослужещите, мотивацията на личния състав и привлекателността на военната професия.

Увеличението на средствата за текуща издръжка има за цел да осигури подготовката на въоръжените сили съгласно стандартите на НАТО, както и участието на формирования от въоръжените сили в операции и мисии на НАТО и ЕС зад граница.

3. МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРИЛАГАНЕ И КОНТРОЛ

Ежегодно в годишния Доклад за състоянието на отбраната и въоръжените сили на Р България да се представя отчет с оценка за ефективността за изпълнението на Плана. Този отчет да показва постигнатите резултати по отношение на изграждането и развитието на отбранителните способности на българските въоръжени сили.

Да се изготвя и представя информация за изпълнението на Плана, съгласно съгласуваната в НАТО процедура за отчет и съгласно процедурата за отчитането на напредъка по заложените цели по линия на ПСС на ЕС в областта на отбраната. По отношение на капиталовите разходи изрично да се посочва колко от увеличените средства за отбрана са изразходвани за придобиване на ново въоръжение и техника и колко за ремонт и поддръжка на вече съществуващи способности.

В случай на неизпълнение на заложените в Плана параметри, да се посочват конкретните причини.

При реализацията на проектите за модернизация с ново и оперативно съвместимо въоръжение и техника да се използват единствено механизмите и подходите на проектното управление в Министерството на отбраната.

Критериите за оценка на ефективността на Националния план са:

1. “Политическата целесъобразност” – степента на съответствие на военностратегическите с политическите цели и амбиции. Политическите амбиции определят политическата рамка и в нея балансът на обективно необходимия относителен дял на военния фактор в общите отбранителни усилия и цената на неговата издръжка.

2. “Военната необходимост” – до каква степен създадените (планираните) отбранителни способности допринасят (може да допринесат) за постигане на желаните военностратегически резултати.

3. “Постижимост” – съпоставя оценките, механизмите и подходите за развитие на Въоръжените сили с разполагаемите ресурси за удовлетворяване на отбранителните потребности.

4. Едновременно с оценката на постигането на желания краен резултат да бъдат оценявани и вложените за това ресурси и доколко всеки допълнително вложен лев в отбраната носи отбранителни способности.

5. Задължително да се оценява напредъка по отношение на:

- Изпълнението на действащите програмни документи и планове за развитие на въоръжените сили;

- Степен на постигане на пакета по Цели за способности 2017 на НАТО, включително по количествени и качествени показатели, и на способностите по линия на Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС, вкл. и ПСС;
- Постигане определените в НАТО цели по използваемостта на въоръжените сили в операции;
- Реализация на ангажиментите на страната по линия на ПСС към ОПСО на ЕС, съгласно поетите ангажиментите по ПСС на ЕС в областта на отбраната.